

hitték és úgy is hirdették félhivatalos konstantinápolyi híradásaikban, hogy a mozgalom kis, helyi jelentőségű és hogy gyorsan fogják elfojtani. Viszont Cetinéből nagyon is fölfújták az eseményeket. A valóság pedig az, hogy a szkutari vilajeti albán mozgalom átharapódzott a szomszédos monasztiri vilajet Debar vidékére és kosovói vilajet Ipek, Pláv és Guszinye környékére is. Ha a törököknek nem sikerül hamarosan győzniök, akkor általános albán fölkelés várható. Én nem hiszek a mai konstantinápolyi és cetinjei táviratokban jelzett „nagy albán vereségben”. Igaz, hogy *Boljetinac* Iszó és *Battus* Iszmail albán vezérek Podgoricából, Montenegróból visszatértek Albániába, de nem azért, hogy visszavonuljanak és csöndesek maradjanak, hanem azért, hogy tovább agitáljanak és szervezzék az általános albán fölkelést.

Szegedi szabadkőművesekről a képviselőházban.

— Polónyi Géza belügyi vitája. —

(Saját tudósítónktól.) Polónyi Géza pénteken óráig beszélt a szabadkőművesekről. A leghevesebb támadást intézte ellenük. Érdekes, hogy *mellette* sokan kiáltottak közbe a szabadkőműveseket sértő kijelentéseket, *elene* pedig kevesen. De ennél is érdekesebb az, hogy Polónyi Géza erős kirohanást intézett a szegedi szabadkőműves páholyok ellen.

A szegedi Árpádpáholyról beszélt Polónyi Géza. Örömmel konstata, hogy a nagyon katolikus Szegeden a szabadkőművesek torzsalkodnak, gyöngülnek és éles ellentéteket támasztott a páholy tagjai között a *szekularizáció és a választójog* kérdése. A konzervatívabbak, a többség, arra az álláspontra helyezkedtek, hogy ez a két kérdés nem kulturális kérdés. Polónyi olyastélekép fejezte ki magát, hogy ez a konzervatív állásfoglalás érthető is, mert „a progresszív irányzat és a forradalom, akár véres, akár békés, sohasem a *jóllakott vidékről* indult ki.” Uglátszik, Polónyi Géza nagyon jóllakott vidéknek tartja Szegedet és nem fél innen induló forradalmi kezdeményezéstől.

Érdekes, hogy a folyosón ugyiszólván semmi viszhangja sem támadt a szabadkőműves-vitának. Általában kényes kérdésnek tartják s nem szívesen beszélnek róla. Nem csinált azonban most sem titkot a fölfogásából *Justh* Gyula, aki Polónyi beszédének egész ideje alatt az egyébként üres folyosón tartózkodott. Az újságírók megkérdezték tőle, miért nem hallgatja Polónyt? *Justh* Gyula így válaszolt:

— Hallgattam egy darabig, de mikor azt mondta, hogy most pedig áttér a szabadkőművesekre, rögtön otthagytam. Az ilyen beszédet nem szeretem még hallani sem. *Én nem vagyok szabadkőműves, de az ő humanus jellemüket, jótekonyságukat összetartásukat nagyrabecsülöm.* Például kellene, hogy szolgáljon az egész magyar társadalom előtt. És most, amikor más, nagy föladataink volnának, előáll Polónyi s a szabadkőműveseket támadja. Ezt én nem tudom helyeselni.

Nem is sokáig maradt *Justh* Gyula a Házban: amikor déltájban hallotta, hogy Polónyi még mindig a szabadkőművesekkel foglalkozik, fölvette a télikabátját s eltávozott.

Csak a néppárt örvendezett Polónyi beszéde után a folyosón. Tagjai azt hangoztatták, hogy *ideje volt az országot fölvilágosítani arról a titkosan szervezett hatalomról.*

Különben a belügyi költségvetés tárgyalását ma sem fejezte be a képviselőház. *Héderváry* Károly gróf miniszterelnök, aki tárcájának elintézése után tudvalevőleg újra Bécsbe megy a védőjavaslatok dolgának végleges elrendezése céljából, ma korán bejött a Házba, hogy kívárja a belügyi vita végét s megtehesse nagy érdeklődéssel várt

nyilatkozatát. A mai ülés első szónoka, *Polónyi* Géza azonban egymaga három óra hosszat beszélt s utána még három új szónok jelentkezett, úgy, hogy a miniszterelnök beszédére csak holnap kerülhet rá a sor.

Párisban.

Irta *Brüller Gyula*

(I.) Hosszu távollét után, nem röstellem bevallani, szinte szorongatott szívvel vártam a viszontlátást. A francia metropolis, a világ fővárosa, mint azt az ottani idegenek mondják, még mindig a régi, szép asszony módjára kifürkészhetlen. A világ pénz és szellemi arisztokráciája csak a *Divat királynő* öfelsége székhelyében, Párisban van otthon. Mi szegény proletárok megelégszünk a fény és pompa sugaraival, de mi is jól vagyunk ott.

Mindjárt megérkezésem első napjaiban úgy beleszóktam a párisi életbe, mintha csak napok előtt kerültem volna onnan el, pedig itt sok mindenféle történet azóta. Erről a sok mindenféléről szeretnék egy szerényen körvonalozott vázlatot bemutatni.

Már a vonaton Avricourtól—Párisig tapasztaltam egy igen kellemes utitást. Avricourtban ugyanis a vámvizsgálat következtében nem tudtam annyi időhöz jutni, hogy a táviró-hivatalig mehessek, érdeklődtem tehát a jegyet ellenőrző kalauznál, hogy mikor és hogyan pótolhatnám a mulasztásomat.

— Mi sem könnyebb, volt a válasz és beküldötte a *facteur*-t, egy jobbképzettségű málhahordót, aki utóbbi időben végig kíséri az ilyen és hasonló megbízások elvégzése végett a hosszú utirányu vonatokat, amelyekkel mindenütt harmad osztályu kocsik és étkező kocsik közlekednek.

*

Párist csatangolás nélkül alig lehet elképzelni. Nekem is első dolgom a csatangolás volt és utam először a nagy boulevardokra vezetett.

Valamikor a *trottin*-ek és *midinette*-k úgy tanulták meg, a párisi suhancokkal egyetemben, a francia újdonságokat, hogy az utcán előadó vándorénekesek közé gyűlve, az új *chansonette*-t az ugynevezett *művészekkel* együtt énekeltek. A vándor trüppök egzisztenciáját a tíz centimes zenés-szövegek elárúsítása biztosította.

Az utcai zene türt állapota is megváltozott. A párisi rendőrség sok bolygatásnak tette ki az ilyen vándor *zeneművészeket*, akik a sok kellemetlenség kikerülése végett már nem igen merészkednek többé az utcára és immár csak a július 14-iki francia népünnep napján, farsangkor és egyéb ünnepek alkalmával üthetik föl tanyájukat az utcákon.

A népszerű dalok vonzóerejét ismerve találkoztam vállalkozó szellem, vagy szellemes vállalkozó, aki a boulevard Bonnes-Nouvelles egyik tágas helyiségét bérelte ki, ahol — szabad bemenet mellett — állandóan és folyatólágon ismerteti, minden nap reggeltől estig, egy zongorista és egy *énekművész* segítségével, télen is nyitott ajtók mellett, a tíz centimes zenés szövegű füzet ellenében, az új népekeket. A közönség ebben a helyiségben is, mint hajdan a nyílt utcán, a zene után dudolja az új nótákat.

Ezt az utitást úgy ismertem meg, hogy az első sétám alkalmával a nagy boulevardon hazai nóták kellemes akkordjai hízogően érintették füleimet. A francia szöveggel előadott *Ujjé a ligetben* meg a *Szabad-e betenni* vonták figyelmemet a *nótaboltra*.

*

Mikor Szegedről Budapestre érkezünk csodálkozással tapasztaljuk, hogy mennyire elvannak terjedve a mozgatófénykép vállalatok. Leginkább az ötlük szemünkbe, hogy a budapesti

moziszinházak, amelyek aránytalanul nagyobb számban működnek, mint az itteniek, mind kivétel nélkül összehasonlíthatatlanul nagyobb látogatottságnak is örvendenek, mint a szegediek.

Ha valaki a budapesti viszonyokat a párisiakkal akarja összehasonlítani, akkor fokozódott a meglepetés. A párisi kinematográfiát a budapestihez viszonyítani ugyiszólván nem is lehet. A párisi mozgatófényképészet kiterjedtségéről még csak megközelítőleg sem lehet fogalmat alkotni. A nagy körutakon nem lehet száz lépést tenni, hogy déltől éjfélig előadászó bioszkopokkal ne találkozzék az ember.

A *Parisiana*, a fényes kiállítású revüiről híres, a leggyönyörűbb díszletekben bővelkedő nagyköruti *Café Concert* óriási helyisége, valamint az ugyancsak a nagy boulevardok mentén lévő *Cirque d'Hiver*, mozgatófénykép-színházakká vedlettek át.

A sok új mozi-színház mellett, még az összes párisi kabarék is egy-egy, legalább husz percig tartó mozgóképet adnak le.

Hogy jellegzetes fogalmat szerezzünk a párisi mozgatófényképészet közkedveltségéről fölemlitem, hogy amidőn nemrégiben a *Johnson-Jeffries* amerikai boksolók *matche*-je került Párisban a szinpadot pótló fehér vászónra, abban a bioszkopban, amelyben legelőször adták elő, a legolcsóbb (egyfrankos) helyen, öt frank beléptidíjat kellett fizetni.

Osztom Molnár Ferenc nézetét, hogy a jövő színháza — a mozi.

(Folytatjuk.)

Ferrer szelleme. *Madridból* jelentik: *Ferrer* szelleme még mindig kísért a parlamentben. Forró napja volt a *Canalejas*-kormányának tegnap is. *Leroux* fulmináns támadást intézett a konzervatív párt ellen, amelynek lelkiismeretén szárad a martir *Ferrer* kiontott vére.

— Ne mondják nekünk, — így kiáltott *Maura* felé a radikális párt szónoka — hogy törvénytelenen ítélték el és vitték vesztőhelyre *Ferrer*-t. A vár sáncái között a régi kormány, amelynek szelleme most is ur a sötét lelkeken, a szabad gondolkozást akarta megölni. Ezért volt a veszett sietség. Önök félnek a nép ébredező öntudatától, most pedig reszkessenek, mert az ártatlanul kiontott vér égre kiált boszuért.

Halálsápadtan hallgatta *Leroux* kegyetlen vádbeszédét a volt miniszterelnök, aki ott ült vele szemközt az első sorban, *Canalejas* miniszterelnök mögött.

A *Ferrer*-vita még sokáig fog tartani.

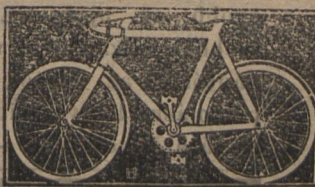
A hatalmak Montenegró ellen. *Londonból* jelentik: A nagyhatalmak közölték a portával, hogy követek útján Cetinjében erélyes föl szólalást tettek. Megintették Montenegrót, hogy szigorúan őrizze meg semlegességét, mert ellenkező esetben a következményekért magára vessen.

ÜZLETÁTHELYEZÉS!

Varrógép
Kerékpár
Gramofon

RAKTÁRAMAT

május hó folyamán új Keleti-palotába (Kis-u.) helyezem át.

DÉRY EDE SZEGED

Addig a raktáron levő árukat gyári áron kiárusítom.